

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

L' ESPANYA REPUBLICANA

Al sortir dels «meetings» celebrats en tota la nació el diumenge passat

—Al qui no vol caldo, cent tasses.

DE DIJOUS Á DIJOUS

L' Historia esculpirá la present senmana ab lletres d' or.

Es la senmana de la Resurrecció del ideal republicà, per obra del patriotisme.

Detallém els fets.

La Pasqua de Resurrecció republicana

Puntualment seguida l' ordre emanada del jefe únich del partit republicà, el diumenge de Pasqua van celebrarse meetings en totas las capitals de las provincias espanyolas. Sigué aquest acte la primera revista de las forsas del gran exèrcit popular.

Sumats els que hi assistiren y 'ls que hi estigueren representats, passen de 500 mil els ciutadans espanyols qu' en un sol dia y á una hora donada aclamaren ab fe y entusiasme la República, com á única solució salvadora de la patria.

No tenim espay suicient pera puntualisar un per un els meetings celebrats. Basta consignar qu' en tots ells hi dominá 'l mateix esperit de abnegació, de patriotisme y de amor sagrat á las solucions republicanas.

Aquí á Barcelona 'l poble republicà vá congregarse en la vella Plassa de Toros, que s' omplí de gom á gom, no sols en las andanadas, sino en l' arena. Passavan de 20 mil els ciutadans que s' hi reuniren. Més se n' hi haurian contat, si més n' hi haguessin capigut. Donavan una nota pintoresca al acte un gran número de banderas y estandarts colocats en distints punts de la plassa. Un sol de gloria, un sol republicà llansava raudals de vida primaverall sobre l' animada munió humana, en plé esclat d' entusiasme.

No calian discursos pera donar caràcter al meeting y determinar la seva significació. El discurs millor era l' espectacle mateix que s' oferia: un discurs sense paraulas, que entrava per la vista y se n' anava directament al cor.

No obstant, parlaren en Corominas, l' incansable adalit de la causa republicana, y en Lerroux, l' atleta invencible de aquesta lluyta briosa que ha produhit el desvetllament del poble republicà espanyol. No hem de reproduhir els conceptes que vertiren en sos parlaments curts, pero vibrants, com notas agudas de un gran himne, com tochs de clarí, qu' enlayravan l' esperit á las alturas ahont reyna l' esperança, que 'ns ofereix las imatjes de la Patria y la República estretament abraçadas.

Hem vist manifestacions populars: cap de tan hermosa, cap de tan admirable com la del diumenge passat. Ni 'l més petit incident vingué á turbar la serenitat de aquella immensa generació unida en una sola idea, en un sol pensament y en una mateixa resolució. Bé es veritat que no 's veyá en lloch ni la presencia de un sol agent de ordre públich ni la silueta d' un guardia-civil. El poble republicà demostrá una vegada més que 's basta ell sol pera mantenir l' ordre... L' autoritat pot viure tranquila, y excusar tota mena de prevencions, que las més de las vegadas resultan contraproduhents.

Per haverho comprés aixís, envihém un aplauso sincer al gobernador de la provincia, Sr. Rothwos. Nou á Barcelona, ja haurá vist quant fácil es de go-

bernarla, quan se respectan els drets del poble.

**

Al mateix temps que á la Plassa de Toros, s' efectuava una reunió republicana al Teatro del Tivoli, no faltant qui li atribuhís tendencias dissidents y propòsits electorals contraris á la candidatura acordada per las legítimas representacions republicanas. Aquests conatos de disidencia no haurian fet més qu' engreixar als nostres enemichs.

Afortunadament l' amor á la República s' imposá á tots axis com l' absoluta necessitat de la unió. Don Odón de Buen tingué la felís idea de proposar que 'ls reunits del Tivoli s' anessin á juntar ab els congregats á la Plassa de Toros, en mostra de la unió perfecta de tots els republicans de Barcelona. El millor y més calorós aplauso de la reunió sigué per la noble proposició de D. Odón de Buen.

Marxaren tots cap á la Plassa de Toros, y 's trobaren en el Pla de Palacio ab els que venían de allí, per haverse acabat el meeting grandios celebrat á la Barceloneta, haventse sellat en la vía pública, un acte tan fraternal, vist ab extraordinaria complacencia pel poble republicà de Barcelona.

Dissapte que vé, dia 25 d' Abril

Número extraordinari de **LA CAMPANA DE GRACIA**

8 pàgines * PRELIMINARS DE LA BATALLA ELECTORAL * 10 céntims

PROFUSA ILUSTRACIÓ = NOTAS D' ELECCIONS = TEXT D' ACTUALITAT

L'arribada de 'n Salmerón

Sortí en Salmerón de Madrid, se detingué a Ateca, se dirigí a Logronyo, ahont sigué rebut ab tots els honors de un jefe d' Estat, no solzament pel poble, sino per l' Ajuntament de aquella republicana ciutat en corporació. A Logronyo pronunciá un admirable discurs, ampliació del que havia fet a l' Assamblea republicana, al pendre possessió de la jefatura del partit únich.

De Logronyo passá a Zaragoza, hont una multitud immensa l' aclamá ab frenètic entusiasme.

Dimars emprengué l' viatge a Barcelona. Fou un viatge triunfal. En totes las estacions del trànsit, el poble agrupat l' aclamava y l' aplaudia. Tot Reus sortí a l' estació a vitorejarlo. Els crits entusiastas de la multitud eran tan atronadors qu' en alguns instants ofegavan els sons de una música. A Vilanova sigué saludat per un gran número de republicans de la població. Al entrar el tren a Sans, se li feu una ovació indescriptible.

El baixador del Passeig de Gracia quedá invadit per una multitud immensa, veient-se las personas més significadas en el moviment republicà sense distinció de tendències. L' arribada del tren sigué acollida ab un atronador aplauso. Baixá l' il·lustre repúblic del wagó y casi á pes de brassos sigué portat amunt per aquelles escalas que no podían engolir á la generació atapahida, que privada de aplaudir, á causa de las empenyas, llansava al aire crits vibrants de ¡Visca Salmerón! ¡Visca la República!

Las inmediatecions del baixador en un gran tros del Passeig de Gracia oferia un espectacle imponent. La multitud era immensa: las aclamacions atronaven l' espay. Sobresortia per damunt dels caps una bandera republicana, l' únich símbol que figurá en la manifestació.

Durant molta estona se feya impossible avansar pel caminal del Passeig, per ahont la comitiva s' dirigia: sobre 'ls pedrissons y en las branques dels arbres se veyan rahims de sers humans. ¡Y quin entusiasme per tot arreu!

Fou menester pendre un cotxe de plassa, per evitar la fatiga al il·lustre hoste. Aixís y tot el trànsit desde l' Baixador al Hotel Colón durá prop de un' hora, tals eran las dificultats per obrirse pas á través de l' apinyada multitud. D. Nicolau estava comogut: els ulls li espurnejavan llágrimas d' emoció, de ternura, d' entusiasme. Sa hermosa figura de apóstol, tenint per dossier la bandera republicana, se destacava sobre 'l carruatge, saludant á la riuada humana que l' aclamava, ab frenesi. ¡Incomparable manifestació de amor á una gran idea y de adhesió á un home il·lustre que tan dignament la simbolisava!

Per fi pogué guanyar l' entrada del gran Hotel Colón, ahont s' hostatja. Desde l' balcó contemplarem un espectacle únich que no s' borrará may més de la nostra memoria. La plassa atapahida per una multitud immensa, incontable: no baixarian de 50 mil las personas allí congregadas. Totes las caras dirigidas á la tribuna central, en la qual aparegué, l' apóstol de la República. Un aplauso formidable aixordá l' espay.

Y parlá, ab aquella veu reposada y severa, ab aquell inspirat accent que infundia una especie de religiositat. Doná gracias al poble de Barcelona, feu brillar davant de la seva ment vesllums de patrióticas esperansas próximas á cumplirse, s' entregá a n' ell ab cos y ánima. Cada párrafo era acollit ab un aplauso estrepitoso, que contrastava ab el silenci que observava la multitud mentres brollava la paraula dels llabís del apóstol. ¡Quina correcció y quin entusiasme!

Després dintre de l' hotel, vingué l' hora de las efusions, de las abressadas, dels esplays patriótics y republicans. La República la porta en Salmerón dintre de la ment: el poble li prestará la seva sanch, si es precis, pera conquerirla. Y el poble permaneixia en la plassa, interrompent la circulació d' omnibus y tranvías. El popular Lerroux estava barreja ab la massa popular, desentenentse de pendre la paraula, tributant al jefe l' honor del seu silenci.

¡Indicacions del valent Ardid, la manifestació s' disolgué pacíficament. May se n' havia vista una de igual á Barcelona.

Un amich meu, que no es pas republicà, m' ho deya: —Quan se presencian actes de aquesta importancia, las institucions no tenen més que un remey: fer la maleta.

Salmerón s' ha quedat entre nosaltres: ha vingut á recullir l' acta que li donará Barcelona: després de son ràpid viatge á Valencia ahont l' han portat urgents necessitats polítiques, el tindrem aquí fins pasadas las eleccions.

El seu esforç colossal ens ajudarà á multiplicar la importancia de la próxima victoria.

PEP BULLANGA

La creixensa

L' arbre de la República tenia rebolls estérils que xuclántseli la sava no l' deixavan medrar. Eran els adjectius. La República tal, ó qual, la República ab aquests ó aquells procediments, la República de Fulano ó de Sotano.

Aixó 'ns dividia; aixó perpetuava l' apartament de las masses populars de l' acció política. El poble es amant de las fórmulas senzilles, y no semblava sino que 'ls directores del moviment republicà se las apostessin á qui las hi donaria més complicadas.

Vingué per fi l' hora en que s' imposá l' bon sen-

tít. Cundí l' idea de que las inmensas desventuras de la patria no tenian altre remey possible que una solució francament republicana. Aquesta idea s' aná arrelant en la conciencia del poble, y la República acabá per ser l' única solució nacional.

¿Pero quina República? L' única que hi ha: la República sense adjectius, la República purgada de tota causa de divisió y per consegüent de tota lley de diferències, la República que 'ns uneix á tots.

Y veus aquí, com en un moment, sigué podat l' arbre de tots els rebolls estérils, y veus aquí com tant bon punt podat y net, l' estém veient creixer que sembla obra de miracle, y cubrirese tot ell de flors, que prompte, molt prompte serán fruyts.

¡Quina creixensa y quin esplet!

En vigíllias de grans aconeteixements, ja ho podem dir ab tota la boca: el poble espanyol, lo únich sá que quedava, se disposa á redimir á la nació. El poble espanyol en massa aclama la República. La patria está salvada!

Y que depressa s' ha efectuat la creixensa del arbre de la República!

Més feyna s' ha fet en un mes de unió sincera qu' en vintinou anys de combinar plans y de discutir bissantinament sobre quin de aquests plans era l' millor.

Avuy tothom está convenut de que l' millor, el que no pot fallar, es el qu' hem adoptat, el qu' está seguint el poble en massa, plé de noble y sant entusiasme.

Molts anys feya que LA CAMPANA DE GRACIA venia preconisantlo; molt esperavam de la seva eficacia; pero la realitat ha superat las nostras esperansas. La Federació revolucionaria va iniciarlo en el terreno práctic de un' activíssima propaganda; en Nakens, el valent periodista, l' incansable director de *El Motín*, va formalisarlo, projectant un' Assamblea oberta á tots els republicans de bona voluntat; en Joaquim Costa hi va aportar el prestigi de sa lluminosa inteligencia, y l' pensament tenas d' europeisar á la pobra Espanya, ab el reconstituent de la República; en Salmerón, l' il·lustre, l' venerable, l' íntegro, l' inspirat, l' intaxable, va donarli l' concurs del seu talent immens, y del seu cor santificat per l' amor á la justicia y á las solucions progressivas. Y en un instant, per la virtualitat de l' atracció, se reuní un cúmulo tan immens d' elements, que 'ls impotents de 29 anys seguits hem acabat pera convertirnos en la forsa més gran y poderosa ab que ha contat may la nació espanyola sedenta de redempció.

Aixó es tornar de mort á vida.

Y que depressa ha anat tot!

El día 15 de febrer els republicans barcelonins assombravam á Espanya entera ab la magnífica brenada del Coll, en la qual el partit republicà feya ostentació brillant de las sevas forsas y de la seva cordura.

El día 8 de mars ens llansavam á la lluyta, conquistant briosament las majorias en las eleccions de Diputats provincials, venent al regionalisme y al caciquisme, y deixant establert definitivament que Barcelona es eminentment republicana. Ni l' caciquisme, ni l' regionalisme clerical se n' alsaran may més de aquesta derrota, que va sorprendre á tothom per lo inesperada.

El día 25 del mateix mes quedava consagrada la constitució del partit republicà únich, baix una sola jefatura, un sol objectiu y un sol programa. La celebració de aquella Assamblea, concert hermosíssim de voluntats y entusiasmes, de abnegacions y desprendiments, equival per ella sola á una trascendent revolució.

Després de aquest gran fet polítich, res té d' extrany que correngué l' lengua per hora.

Mireu sino com Espanya entera s' deixondeix. Miren ab quin ardimet s' adelanta Catalunya á las demás regions de la Península. El moviment republicà no cab ja dintre de Barcelona y está sobreixint y extenentse pels districtes de fora, en molts dels quals se improvisan candidaturas republicanas, ab grans probabilitats moltas d' ellas de triomfar.

L' esperit republicà esmortuít despertá vigorós per tot arreu. El caciquisme que s' aprofitava del desconcert republicà, sembrant en els pobles las més odiosas y las més impuras divisions, abandona l' camp, com una mala infecció abandona l' ambient baix l' acció de poderosos desinfectants. En las ciutats, en las vilas, en els poblets més insignificants, renaix la vida republicana ab ansias vivas de regeneració y ab estímuls de un acendrat patriotisme.

Aném resultatment á la constitució de una gran República nacional, ab el concurs y pel servey de tots els ciutadans espanyols de bona voluntat; de una República sense odís, inflada de amor, justicia y progressiva.

Ella y sols ella pot liquidar y liquidará els grans errors y 'ls inmensos desastres de la Restauració; ella y sols ella pot purgar y purgará de mals viciós els organismes del Estat; ella y sols ella pot imposar y s' imposará per la grandesa dels seus ideals y per l' admirable correcció dels seus procediments.

De aquesta correcció n' está donant cada día un assombrós exemple l' poble en tots els actes que realisa. ¿Quán s' havian vist com ara unas masses més resoltas en la consecució de sos ideals, y més comedidas en l' expansió dels seus entusiasmes?

La llegenda de las saragatas de l' any 73, inflada y explotada ab tanta perfidia pels partidaris de la Restauració, ha passat á l' historia. Ja tothom se riu d' ells, si es qu' encare s' atreixen á invocarla, desde l' toll de sanch y de vergonya que 'ls arriba á la boca y 'ls ofega.

Avuy hi ha més, molts més republicans que á l' any 1873, y son més il·lustrats, més comedits, més conscients qu' en aquella fetxa. Els que foren noys alborotats 30 anys enrrera, se troban avuy ab tota la forsa y ab tota la reflexió de l' edat viril. El poble republicà espanyol está plenament capacitat no sols pera guanyar la República, sino també pera sostenirla!

P. K.

AGNÍFICH, colossal el discurs pronunciat per en Joaquim Costa en el meeting celebrat diumenje á Madrid. Plé de ideas grans, exuberant de aspiracions nobilissimas, alentador de las energías nacionales, tothom se l' hauria d' apendre de memoria...

Es l' Evangeli de l' Espanya nova.

Envihém un aplauso entusiasta al eminent socioloch que acaba de posar sa preclara inteligencia y sa voluntat indomable al servey de la regeneració d' Espanya, realisada per medi de la República.

La candidatura republicana de Barcelona, com- pren els següents noms:

D. Nicolau Salmerón.
D. Alexandre Lerroux.
D. Joseph M. Vallés y Ribot.
D. Emili Junoy.
D. Jaume Anglés Prunyonosa, obrer boter.

Aquesta es la bona, la legítima... y avuy ja podem dirho: l' única que lluytará com á republicana.

Filla del concert y la bona inteligencia de las antigas agrupacions del partit republicà legítimament representadas, reuneix totes las condicions desitjables. Per ser l' últim acte realisat per ditas agrupacions dintre de l' antiga organizació, no podían aquestas haver procedit ab més acort. Aixís ho ha comprés la massa de republicans, aquella que no intriga ni s' preocupa de fulanimes, y que coloca per damunt de tot el cumpliment de sos devers y l' culte de l' ideal.

Davant de l' actitud resolta de la massa, s' ha fet la reflexió, y s' han apayvat per complert certas pretensions qu' en un principi tractavan de imposarse.

Estava escrit que als regionalistas y caciquistas que comensavan á riure, se 'ls havia de gelar la rilla als llabís.

No 'ns agradan polémicas ab periódichs afins, y menos en els moments actuals. Pero sense necessitat de discutir, que 'ns permeti *El Diluvio* si 'ns prenem la llibertat de dirli la més amistosa y leal de las advertencias, dihentli com li dihem:

—La republicana Barcelona espera que tota la premsa del partit vaji d' acort, desplegant un concert d' entusiasme. Certas desafinacions en materia tan fora de oportunitat, com la de determinar la millor manera de designar una candidatura, únicament poden sonar á gloria en las orellas dels enemics de la República. Signém tots abnegats, que qui més ne sigui, més mérits contraurá davant del partit y davant de la seva propia conciencia.

La *Veu de la Catalunya* no pot acabarse d' extrancar la mala-baba. El día 8 de mars varem ficarlí á dintre del cos; pero per lo vist, n' hi deu tenir tanta y tanta, que á lo millor se n' hi ve á la boca un glop y ha d' escupirla.

Aixís va ferho ab motiu de l' arribada de 'n Salmerón. No podent negar lo imponent de la manifestació, afirmá qu' en Salmerón, en el seu discurs, havia parlat en contra de l' autonomia.

Sens dupte *La Perdiu* no troba millor manera de honrar l' escut de las quatre barras, que mentint de barra á barra.

¿Se recordan de aquella circular de la Companyia del Nort, suscrita per l' Inspector general, que no feu més que obehir las ordres dels seus superiors, exigint dels empleats el vot en favor de las candidaturas monárquicas? ¿Se n' recordan?

Donchs en desagrávi á l' opinió pública escandalisada, l' Inspector general ha sigut destituít. Just castich á la seva obediencia.

¿No han de descarrillar els trens de la Companyia del Nort, si fins descarrilla el Consell de administració?

¡Quina tristesca produheixen els fets de Valencial! Quina responsabilitat més tremenda pels que han tingut la ceguera de provocarlos!

No s' pot admetre que 'ls republicans de aquella digna ciutat ventilin á tiros las sevas diferències. Aquests tiros no se 'ls disparan ells ab ells; van dirigits al cor de la República. Son salvas fetas en honor de la institució monárquica.

En nom del partit republicà de tot' Espanya justament escandalisat y indignat, exigim que deposin els seus enconos en aras de la santa causa que á tots ens uneix. La sanch de las venas hem de guardarla íntegrament pera derramarla quan sigui precis lluytar ab els enemics de la República.

Si no procedeixen de mala fé, s' equivocan de mitj á mitj els que pensan treure punta á la designació de un obrer manual ab la qual ha sigut honrada la candidatura republicana.

Que consti ara y sempre que no se l' ha designat com á representant de la classe obrera, en qual cas la designació hauria hagut de partir dels mateixos obrers, y dada la situació en que avuy se troban molts agrupacions, divididas y enconadas, era poch menos que impracticable.

El Sr. Anglés ha sigut designat com á republicà, que á las ideas de tal reuneix la condició de obrer, tal com els Srs. Salmerón, Junoy y Vallés y Ribot reuneixen la d' advocats y l' Sr. Lerroux la de periodista, sense que ni aquells tres ni l' últim puguin assumir la representació dels que defensen plets y la dels qu' escribim diaris.

L' estament obrer, que independentment de sas aspiracions sociológicas nudreix las filas republicanas, era digne de aquesta mostra de consideració, tant més quan, se reanusava l' honrosa tradició inaugurada á Barcelona l' any 1869, ab l' acertadíssima y honrosa designació del teixidor republicà D. Pau Alsina.

De un discurs que l' il·lustrat periodista Sr. Morote, va pronunciar á Tortosa:

«Una de dos: ó 'ns civilisém alsantos pel nostre propi esforç, ó Europa actuará sobre nosaltres, obligantnos á viure segons las condicions de la llibertat y de la ciencia moderna. Per aixó cridar ¡Visca la República! equival á cridar ¡Visca Espanya!, afirmar la patria, rehabilitarla en el mon.»

En aquestas breus paraulas s' enclou la rahó de ser del actual moviment republicà, l' únich que pot portar la regeneració de la patria.

El local de la *Fraternidad republicana* situat en la Granvia, prop del carril de Sarriá, obert tot lo dia al poble barceloní, es el germen de la futura *Casa del Poble*. Barcelona la tindrà, tal com la tenen París, Brusselas y altrats ciutats del extranjer. Bastará que hi haja un Ajuntament que tingui majoria republicana. Ara com ara compleix admirablement el seu objecte l' local de la *Fraternidad*, una de las creacions del incansable Lerroux.

Com la sala ve á peu plá y la porta es sempre oberta, s' entra allí com á la iglesia.

Ja era hora de que 'ls republicans tinguessim el nostre temple.

VALLS, 2 de abril

El sermonayre que va ser contractat darrerament se descapdellá contra 'ls eminentes escriptors y sociólchs pietistas Zola, Tolstoy y Hauptmann, insultantlos de mala manera y posantlos per sa boca en un loch hont ell acostuma á sucarihi sa llengua verinosa.

Un altre any si vé á predicar ja tindrem á punt unas estorsas pera tallarli l' béch, de modo que no pugui espicossar tan inicuament; com també á mossén Papalona, iniciador de la festa del centenari.

LA ROCA DEL VALLÉS, 6 de abril

Tenim en Pep de la Pilar més embuít que cap gri-pau plé de verí. Diu que quan farà l' *salpás*, á las casas que no li donaran ous no les benedirá. Las donas s' han escusat dihent que 'ls marits respectius els tenen molt amagats. Tenen rahó; si en Pep vol ous, que surti per Pasqua á cantar caramellas ab la Pilar, que farán bon dúo.

CALAFELL, 6 de abril

El dilluns baixá l' nostre carboner á la barriada de la platja ab l' intent de benehir las portas y las barcas ab el salpás, no volguent aturarse al café de cal *Nen* porque sab que fá temps que no s' hi llegeix més que LA CAMPANA. Y al veure després que no més que set ó vuyt beyatas hi compareixien, ab la sal se n' entorná tot cremat á Calafell dihent mil pestes dels vehins de la platja, que tenen mes bon cor del qu' ell no s' pensa, encatre que ell els tingui per mes malagrahits desde que no li donan un ó dos ous com acostumavan avans.

CANTALLOPS, 9 de abril

Dimecres passat mossén Quim anava escampant sal per las casas del poble. Un vehí li advertí ab bons modós qu' ell ja tenia prou salero y que no necessitava que li empastifessin la fatxada. Llavoras el bastaix, fet una furia, desafiá al esmentat senyor dihentli qu' ell no era ningú y que si no volia sal de grat la tindría per forsa. Efectivament, el pobre atropellat vehí per no armar la gran escandalera, va deixarse salar, demostrant ab aixó mes prudencia que l' ministre del Senyor. ¿Eh, qu' es salat?

TEYÁ, 10 de abril

Ab l' excusa del cant de la Passió s' ha estat escandalitzant tots aquests dies al vehinat, que ja ho está prou ab els reflets del merlot que s' queixa sempre de que 'ls treballadors no van á l' iglesia, quan la majoria d' ells que no 'ls arriba la semanada pera las sevas necessitats aprofitan el diumenje pera treballarse las terras. Si vol que no faltin á missa que 'ls pagui l' jornal, y tindrà rahó de queixarse si no hi compareixen.

ARTÉS, 11 de abril

Dissapte foren despatxats tots els manobras de la nova fábrica del cacich y explotador Berenguer. Havent protestat de que 'ls noys de 13 á 18 anys cobressin menos jornal fent la mateixa feyna y posantse á treballar mitj' hora avans per arreglar el material, sembla que aixó fou la causa del despido. A qui no va despedirse fou al esbirro gandul que á mes del jornal, y en premi á las sevas brutalitats, reb també alguna propina de lo que quitan als pobres jornaleros que s' ho guanyan suant.

Está vist que per molta gent els obrers no poden tenir ademés de gana un'altra cosa: dignitat.

CASSÀ DE LA SELVA, 14 de abril

Ab motiu de la fundació en aquesta progressiva vila de una societat coral carca-catalanista dirigida pel es-carbat negre mes gros que tenim, han aumentat els coristas de *La Tenora* afiliada á las de n' Clavé, quin coro comprén ja mes de 80 individus. Demá ensaja *La Marsellesa*, que pensa cantar á l' arribada del il·lustre Salmerón, y que será un cop mortal pel fetó-catalanista que acaba d' abortar la clericalia, en forma de societat coral.

ARBUCIAS, 15 de abril

Diumenje passat el capatás dels feligresos las emprengué contra LA CAMPANA, recomanant als bons cristians que no la mirin d' esquitlentas si no volen caure en el mes gros dels pecats mortals. Valdría més que s' cuidés d' aquella tan esquerdada que té en el campanar, que m' está matant el uch de l' orella. No perdi l' temps en aquestas futesas y recomani als seus xays que preparin els ous frescos per quan passi á fer la plega del sal-pás.

L' ELECCIO Á TARRASSA

EL partit republicà en massa y l' element obrer unit ab ell, lo mateix que numerosos tarrassencs de totes las classes socials, treballan ab entusiasme, may vist en aquella ciutat, pera la victoria, que ja s' dona per indubtable, de la candidatura republicana. En tant els elements caciquistas van á captar vots de porta en porta, retrayant favors prestats ó formulant amenassas. Els obrers retxassan indignats aquestas medis de coacció.

Ara l' monárquichs l' han donada en sostenir que l' seu candidat no es polítich, essent aixís que ha figurat sempre en las filas de la fusió. De manera que ni l' valor cívich té de respondre dels actes polítichs del seu partit tan funestos á la nació espanyola.

Olesa de Montserrat rebé dissapte la visita dels següents propagandistas: Palet de Rubí, Aligué de Tarrassa, l' obrer olesá Capdevila, Selvas, Ardid, Lerroux y l' candidat del districte, nostre estimat company Roca y Roca. Rebut per una numerosa gentada, y acoma-

nyats de l'orquestra dels Noys que tocava *La Marsellesa* fins al local del *Ateneu republicà*, d'allí's dirigiren al Hotel Gori, ahont sigueren obsequiats ab un fraternal sopar.

El teatro Principal, hont se celebrá 'l *meeting*, estava plé de gom á gom. És indescriptible l'entusiasme qu'encengueren en tots els cors, els fogosos discursos dels oradors republicans. Olesa, minada pel caciquisme monárquich, que s'havia complascut sembranthi tota mena de dissensions, ha obert els ulls á la rahó, y estém seguríssims de que els republicans en massa—y ho son casi tots els fills de Olesa—el próxim día 26 compliran els seus debers, associantse al grandióssim moviment que s'está operant en tot' Espanya, y unint la seva protesta á la dels obrers tarrasencs, que han pres á empenyo la victoria de la candidatura republicana.

El diumenje á la tarde el candidat republicà visitá 'l poble de Vacarissas y á la nit el de Viladecaballs, pronunciant en abduas localitats discursos que reanimaren l'opinió y li valgueren els mes calurosos aplausos.

El dilluns al matí visitá á Matadepera, rebent noves de mostracions d'afecte y entusiasme republicà. A la tarde conferenciá ab els amichs de Ullastrell.

Per cert que desde 'ls alts de la carretera s' divisava la corrua de tartanas y carruatjes que acompanyant al candidat monárquich s' encaminavan á fer un *meeting* á Rubí. Els rubirenchs al véure'ls entrar á la vila, deyan:—Ayay, aquests senyors se portan els *alabarderos*.

Els forasters y 'ls pochos veuhns de la vila que hi assistiren, no acabaren de omplir el petit teatro Doménech. Els oradors se guardaren molt d'ensalsar á la monarquía, limitantse á ponderar els serveys prestats pel senyor Sala al districte y á afirmar que 'l candidat monárquich no es polítich.

—Donchs pitjor per ell!—digué un rubirench—perque la próxima elecció es essencialment política, no sols á Tarrassa, sino á tot Espanya.

Al partir el nostre company per Barcelona, sigué objecte á la estació de las mes vivas demostracions de carinyo. El coro *Euterpe*, que havia visitat Tarrassa, cantá en obsequi seu *La Marsellesa*, promouent esclats de delirant entusiasme.

Avuy al vespre s' efectuará en el Círcul republicà democrátich federalista de Tarrassa un *meeting* de propaganda electoral, en el que, ademés del candidat republicà del districte, hi pendrán part els Srs. Mir y Miró, Ardid y 'l jove propagandista Sr. Navarro.

Demá, á primeras horas de la tarde, el Sr. Roca y Roca, acompanyat del Sr. Ardid y altres elements de Tarrassa y Rubí, visitará el poble de Castellbisbal, donanthi un *meeting*, y al vespre 'l barri populós de la Creu Alta (Sant Pere de Tarrassa) invitatels pel Círcul republicà federal social, associació importantíssima que compren un número respectable de socis, representació genuina de aquell poble essencialment treballador.

PELEGRINATJE

Del seu alberch expulsada, ahont va la Reacció? A trucar de porta en porta en busca de protecció.

Comensa per aturarse del Comerç en el llindar. —Tú qu' ets fort, ves si m' arreglas un bon jas per reposar.

—Ay la vella descaudada! Després del que has fet ab mí, ¿pots encare arribá á creure que jo t' haig de recullir?

Al sentí aquest xasco torna á apretá 'l pas y, endavant, ¡camina que caminarás!

A casa l' Agricultura truca ab ayre compungit. —Veyám si tú serás bona, ja que tothom m' ha aburrit. Encare que potsé t' semblí que aixó es massa pretensió, ¿tindrás la galanteria d' allargarme 'ls brassos?

—¡No!

No mereix el meu apoyo la que, com tú, no ha fet més que xuclarme sanch y vida y carregarme 'ls neulés.

Plena de coratje torna á apretá 'l pas y, endavant, ¡camina que caminarás!

Bebentse 'l suó amarguíssim que li raja cara avall, passat no poch rato, truca á la porta del Treball.

—Compassió per 'questa pobral! —¿Quí ets tú?

—Soch la Reacció. —Y tens l' humor de venirme á parlar de compassió?

¿Per ventura al demanarte 'n me 'n has tingut may á mí? ¡Mala bruixa, poca pena, depressa, fora d' aquí!

Devorant l' injuria torna á apretá 'l pas y, endavant, ¡camina que caminarás!

Arriba á casa la Ciencia y repeteix la cansó.

—¡No 'm deixis abandonada en aquesta situació! Poch voldría: un recó alegre hont sempre 'l sol hi toqués y un banquet per assentarme; no necessito res més.

—Arri, font inestroncable de sobressalts y perills! ¡Apártat de ma presencia, assassina dels meus fills!

Morta de vergonya, torna á apretá 'l pas y, endavant, ¡camina que caminarás!

Aquí cáyoh, allí m' aixeco, renegant tot el camí. truca á có las Clases-neutras.

—¿No 'm podríau recullir? —¿No 'm podríau fer la gracia d' ampararme decentment, seguras de contar sempre ab el meu agrahiment?

—¡Avall!... En aquesta casa no t' refihs de ningú.

que massa sabém com jugas. ¡No hi volém tractes ab tú! —Ja desesperada, torna á apretá 'l pas y, endavant, ¡camina que caminarás!

Per fi la infels arriba á la porta d' un trist clos. —Vigilant del cementiri, ¿ni aquí dins tindré respós?

—Sí—'l vell porter li contesta: pots entrar tranquilament, que t' guardo ja fa alguns días un bonich allotjament.

—¿Qu' es? —Una fossa molt fonda, feta per tú, Reacció.

—¿Per mí? ¿Quí ma 'l ha cavada? —¡L' esperit de la nació!

La vella 's doblega, dona l' últim pas... y aquí acaba 'l viatje. ¡Ja ha trobat el jas!

C. GUMA

ELECTORERÍAS

I volen veure vostés gent cremada, mirinse els conservadors aspirants á la noble investidura de diputat.

Avans donava gust. ¿Pretenia qualsevol polítich d' una mica d' altura—per exemple, en Tort y Martorell—convertirse en pare de la

patria?

Se 'n anava á Madrid ab un salt y s' encarava ab el ministre.

—Senyor meu, tinch el capritxo de volguer ser diputat.

—Res més fácil. ¿Per ahont desitjaría sortir? —M' es completament indiferent.

—¡Ah! ¿Es dir que no té districte? —¿D' ahont vol que 'l tregui, pobre de mí?

—Corrent. Veyám el registre dels encasillats. —El ministre agafava una llibreta y comensava á llegir.

—Villamelón... está ocupat: per aquest districte hi va en Pérez. Campopelado... també hi va en Gómez. Pradoseco... lo mateix: hi va en Fernández... Villaborria... home, aixó fá per vosté. ¿Vol anar per Villaborria?

—Tant se val: per Villaborria, per Villamula, per Villamacho... per allá hont vulgui: la qüestió es tenir segura l' acta.

—Donchs desde ara ja pot dir que la té. —Y així mateix succehia. Venían las eleccions, els electors no 's movian de casa, els alcaldes rurals escribian quatre xifras en un paperet, y als quinze días el cos electoral de Villaborria s' enterava de que 'l seu diputat era don Tiburci Ordoñez de Bermudez, persona á la qual ningú coneixia y que segurament fins ignorava en quina provincia estava situada la població que l' havia elegit.

Avuy tot alló ha desaparegut. Els malehits republicans han despertat el cos electoral de la manera més desconsiderada, y lo que avans era bufar y fer ampollas s' ha convertit en una de las empresas més difícils del món.

El pobre ministre de la Governació, director general d' aquestas maniobras, diu qu' está materialment tornantse tarumba.

En el seu despaig no se sent altra cosa que ge mechs, súplicas y crits de desesperació.

—Senyor Maura, ¿ja ha pensat en mí?

—¿Qué es? ¿Alló d' aquell polissón que va recomenarme?

—No, home: la meva acta de diputat.

—Ay, amich Gutiérrez!... Aixó 's posa més brut que l' interior d' un tinter. El seu districte se 'ns escapa.

—¿Cóm s' entén se 'ns escapa? ¿S' declara independent?

—S' ha engrescat ab la ditxosa propaganda republicana y ara surt ab la xeringa de que vol elegir diputat á no sé qui, á un perdís qualsevol, que de segur ni sab lo qu' es un títul de la deuda intransferible.

—¡Pero aixó es una infamia, aixó no 's deu haver de tolerar! ¿Qué fa 'l govern davant d' aquest escándol?

—¿Qué vol que fem, pobres de nosaltres? Obrir uns ulls com unas taronjas, y mirar si las trampas que avuy en el districte A. no son possibles, hi ha manera de practicarlas en el districte B. qu' encare no se 'ns ha desmoralisat.

—En fi, si pel districte que se 'm senyalava no puch sortir, búsqume'n un altre y no 'n parlem més.

Al sentir aixó, el ministre llensa tal suspir que hasta l' alfombra, impresionada, s' enmatruca espontáneament.

—¡Un altre districte!... ¿Ahont vol que vaji á pescarlo l' altre districte? Avuy hem estat tres horas buscantne un per un nebot d' en Silvela, que 's casa per Sant Joan y forsosament necessita ser diputat pera halagar al sogre qu' es home de molt cacau, y no l' hem trobat, amich meu, no l' hem trobat, á pesar de que á mirar els encasillats eram cinch, contanthi 'l porter, un xicot molt inteligent que sab de memoria el nom de todas las capitals de provincia.

—¿Cóm ho farán, donchs, ara per treurel del compromís?

—No ho sé: haurém de veure si doném un bon disgust á un candidat dels que tenen districte propi, y 'l matém de l' enrabuada, á fi de que deixi vacant el puesto pel nebotet... D' una manera ó altra s' haurá d' arreglar.

—Y jo ¿qué?

—Vosté... ¿vol un parell de creus en compte d' un' acta?

—No, senyor; vull ser diputat, necessito ser diputat, porque 'l meu cunyat ho es, y 'l vehí de sobre de casa ho es, y un amich meu ho es y no haig de ser menos jo que tot' aquesta colla de ximplés.

—Donchs, fill meu, no sé qué dirli...

—Donchs, si no surto elegit, jo sí que sabré qué dirli á vosté.

Y cassos com aquest, demáninne: son á dotzenas, á cents, á mils.

Ja 'ls dich jo que n' han fet de mal aquest Salmorón, y aquest Costa, y aquest Nakens y aquest Lerroux ab las sevas predicas.

¿Quina manera de perturbar la santa tranquilidat ab que 'ls senyors de l' olla 's repartían las actas ells ab ells!...

Lo que deya un conservador de tercera fila, que per cert la fa bastant rara: —Es un fástich aixó! S' han posat de tal modo las cosas, que si no teniu electors verdaders no puden sortir diputats!...

A. MARCH

Santa Coloma de Farnés, Mossén Miquel Laporta va esbravarse contra nosaltres per alló que li varem dir ab motiu del *meeting* del Tívoli sobre 'ls notaris.

Ara sí que veyém que ha acabat de arrodonar la seva carrera eclesiástica. Tot just ha cantat missa, que ja 'ns excomunica. Que Deu li pagui, Mossén Miquel.

La major part dels candidats regionalistas son advocats.

En Sunyol y Carner, per Barcelona, advocats. Advocats, en Monegal, per Granollers; en Soler y March, per Manresa; l' Albó, per Olot; en Casas-Carbó, per Santa Coloma de Farnés; en Plá y Deniel, per Vilanova y l' Abadal, per Vich.

¿Encare 'n volen més? Donchs vegin, ab tants y tants advocats, els per digots tenen el plet perdut.

El Sr. Russinyol, cansat de permaneix a Nissa se n' ha anat á Roma. Molt ben fet.

Així á lo menos no podrá dir ningú que no haja anat á Roma per la penitencia.

A Madrid, entre 'ls partidaris de la caduca institució, hi ha una por cervical. Veuhen adelantarse l' onada republicana y temen morir ofegats.

Per evitar sos efectes desastrosos, tractan de unirse efectuant un acte de adhesió. De aquest acte 'n dirán la manifestació dels grans d' Espanya. Tants grans reunits ¿qué poden formar?

Res: una granellada.

L' escena á Tarrassa.

Una comissió de captaires de vots pel candidat monárquich, truca á la porta de un ciutadà de bon humor.

—Ho sento molt—els hi diu aquest, un cop li han exposat la seva pretensió,—pero m' he compromés pels republicans. Pero, tinch aquí á casa un dispeser que no crech qu' estigui compromés ab ningú, y potser ab ell vos podréu entendre.

Els captaires obran l' ull, y 'l ciutadà continúa: —Aixó sí, es molt fart, y si no li prometeu un bon plat de pollastre, no crech pas que feu res. ¿Voleu que 'l cridi?

—Sí, home, sí, y 's farà tot lo possible per aconyentarlo.

El ciutadà xiulant y fent petá el dits, crida:—¡Colóm! Vina aquí. Y compareix un gos coniller, y diu el ciutadà: —Aquí 'l teniu: veheu si 'us arregleu. Rigurosament histórich.

En Gustavo Ruiz, candidat ministerial per Santa Coloma de Farnés, ha tingut la poca latxa de alabarse de que encare que perdi la elecció serà proclamat diputat.

Aixó en un districte ahont s' hi cullen molts castanyas.

¿Y no n' hi haurá una de ben grossa per aquest desvergonyit?

Un telegrama.

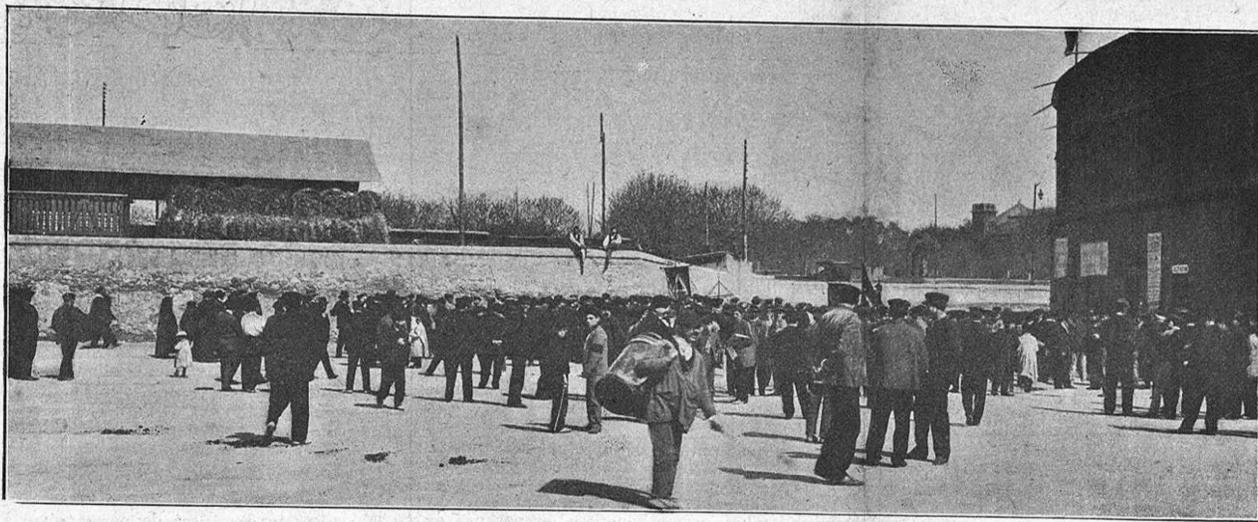
«El rey, al entrar á la població de Vicálvaro, va ser aixordat als acorts de la Marxa Real.»

Teatro de la Sinceritat electoral

—Cuyta. Maura, treu aixó d' aquí, que 'l públich s' impacienta y hem de comensar la comedia.

12 d' Abril.—Gran «meeting» celebrat per l' Unió Republicana á la Plassa de toros vella

El poble dirigintse al meeting.

Vostés dirán:—¿Encare 's toca aquesta marxa?
Pero no 's fixan que aixó ja no més pot succehir á Vicalvaro, un poble que per lo estrany y lo insignificant, el ridiculisan en totas las comedias. Vicalvaro, encare que soni molt bé, es com Gratallops, la Tarumba ó Matadepera.

Diuen qu' en Romero Robledo ha entrat en intel·ligencias ab els ministerials

L' home de la barra 'n té per' aixó y molt més; pero lo de las intel·ligencias ab els ministerials no ho creyém. Perque d' intel·ligencias en el partit de 'n Silvela n' hi ha molt pocas.

El tristement célebre senyor Martos, ex-gobernador de Valencia ha sigut traslladat á la Corunya. Aquest mano un cop s' hi ha fet l' arrós se 'n va per distreures á tocar la gayta.

Sembla que á un home tan inútil se l' hauria de retirar per sempre més... Pero, ja se sab, al poble sempre li donan els óssos que costan més de rosegar.

El general Polavieja, fusellador de 'n Rizal, ha sigut condecorat ab el gran collar de Carlos III.

Com que ha estat tota sa vida un gós del clero y de la monarquia, es clar que l' obsequi més adequat que podian ferli era un collar.

El nostre alcalde ha demanat dos mesos de llicencia. Aixó no seria res si no 'ns trobessim en plé período electoral

Nosaltres ho sentim doblement perque, com deura anarse'n de Barcelona, tindrem un vot menos el dia de las eleccions.

Que, donadas las simpatías que té ab els regiona listas, havia de ser nostre, per forsa.

La qüestió dels moros torna á embolicarse. Diuen de Fez que 'l pretendent se belluga molt. Y Espanya ab tal motiu també pensa fer algún cop de cap.

Ja ho deya un tartamut.
A Fez diu que ze laz clavan,
ze laz clavan de valent...

¿Y tú, Ezpanya, ab Fez t' enredaz?
¡Ja veurás, fez cozaz, f'z!

CANTARS

Quan arriba en Salmerón
tot el poble 'l va á esperar;

quan arriba en Pantorrillas,
¡qué espantosa soledad!

Ben prompte farém dissapte,
ben prompte hi haurá eleccions,
ben prompte 's veurá que 'l poble
quan s' hi empenya fa 'l que vol.

Un govern tenia un mauser,
el carregá ple de rabia,
y al disparar... va sortirli
en Lerroux per la culata.

Tan bon punt vingui la nostra
ens casarém, mon amor;
lo qual vol dir que desde ara
ja pots avisá al rector.

Segador, bon segador,
plega y enveyna la fals:
aquesta volta 'ls que seguín
serán els republicians.

Feya ja molt temps que 'l poble
estava com adormit;
en Salmerón va cridarlo,
y ¡miren quins ulls més vius!

L. WAT

20 mil republicians, units en un sol pensament, proclaman el Partit republicá únich, baix la jefatura de D. Nicolau Salmerón.

L' arribada de 'n Salmerón ó 'l «papu» de la reacció

—Ja soch aquí..

ACUDITS

Dos amichs arman en un café una disputa acaloradíssima.

Y un d' ells exclama:—No hi ha remey: vulguis no vulguis tindrás de darne la rahó.

A lo qual contesta l' altre:

—Aixó sí que no es possible: ¿qué 't figuras que soch metje alienista?

Un individuó 's topa ab un seu amich que ha estat tres mesos pres per falsificació de un document.

—¡Quan de temps sense veure't!—li diu.

Y ell respón:

—He estat á fora.

—¿A fora? Donchs mira, noy, jo 'm figurava que havias estat á dintre.

Caballers: S. Casellas G., En Met y la Conchita, En Delós y la Carmeta, En R. y l' A., En B. y la F., En M. y l' A., En C. y la P., A. Bachs, Un palafugellench, Ernesto de V., Pere Robert, M. Abir, Muixoni, Joseph Bassas y F. Virgili R.: Deu, quan tanca una porta...

Caballers: Juan Catau, V. Valls y Font, Quimet Pujol, F. Joanet, Cerilla, J. Corina Roca, E. P. y Meraxub, Samuel G. é Irurera y Pissarra... n' obra un' altra.

Caballer: En Palló ó la Llor: Aixó no es sonet ni es res.—R. B.: El dibuix que 'ns envia té mes gracia que conseqüencias.—En Betisa: Agafi un' altra manía, créguins.—J. Costa y Pomés: Casi tot s' aprofitará; y ja ho sab, sempre á las ordres.—E. Garcia Maciá: El seu cant *Al Matí* no va en lloch. Pera cantar aixó 's lleva massa tart.—E. Pí Gramatich: Aquestas poesias que comensan dihent «Te 'n recordas amich sabater?» se 'ns entreban-can al gargamelló y no 'ns passen.—J. Puig (Tarrassa): No 'ns va ser possible insertarho. La carta no li podem tornar perque no guardém res.—Batista C.: No sigui brut, home, no sigui brut.—J. Llamps: ¡Quina intenció té 'l seu dibuix! Ni 'n Silvela!—Un aspirant á Frégoli: En Frégoli ho faria pitjor que vosté, ab aixó que no aspiri á tant que no val la pena.—Ll. Carbó: No sabríam qué ferne.—Pablo Bosch: Don Pau Bosch y Alsina fent versos? No ho crech... Els faria millor.—R. Font: No 'ns serveix.—A. Ribas Ll.: Publiquém la carta. Aquells números eran de preu doble. L' administrador no va pensar á advertirli. Perdoni. La xarada també va bé.—Albert de Vilafranca: Es fluix com el tabaco filipino.—J. Cassi Torres: Com comprendrá aixó que 'ns explican no 's presta á ferhi comentaris, que per altra part comprometeriam á vostés mateixos. El trenca-closcas veurém d' aprofitarlo.—Enrich (Lo meu cos): Va ser, donchs, un mal entés; la carta ja quí sab hont para.—Joseph Rosselló: *Estimando*...—Un coixet: *Vade retro*...—Narcís del Toro: Ja extranyava jo que fossim á la primavera y á vosté no li haguera brotat alguna cosa... Vosté 'n sab molt... de posar timbres elétrichs.—G. Pero-cano Ras: *Non c'è male*.—Andresito: Un grapat de gracias.—Joseph A., Joseph María R., Rosendo, Xup, Xupas y Xech y J. M.: Per distintas rahóns no podem insertar las sevas cartas.—Joanet de Gracia: Potser vaji al extraordinari de la próxima senmana.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.